

*Lidia Kurp, Marzena Danowska-Oziewicz, Mirosława Karpińska-Tymoszczyk,
Anna Draszanowska, Magdalena Biedrzycka*

PREFERENCJE STUDENTÓW UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ODNOŚNIE PRODUKTÓW PRZEKĄSKOWYCH

Katedra Żywnienia Człowieka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Kierownik: prof. dr hab. inż. L. Wądołowska

W pracy przedstawiono wyniki badań dotyczących preferencji wobec produktów przekąskowych takich jak słodczyce, słone przekąski, produkty typu „fast food” oraz owoce i warzywa, jak również czynników decydujących o wyborze takich produktów. Wykazano, iż słodczyce oraz owoce i warzywa były najczęściej wybieranymi przekąskami przez respondentów. Niepodjadanie między posiłkami zadeklarowała jedynie nieznaczna część respondentów (4,9%). Najczęściej wskazywanym czynnikiem, decydującym o wyborze przekąski, była zachcianka na dany produkt (72,9%).

Hasła kluczowe: przekąski, preferencje, studenci.

Key words: snacks, preferences, students.

Nieodpowiednie nawyki żywieniowe, wzrost tempa życia, jak również niedbałość o kondycję fizyczną spowodowały nasilenie występowania chorób cywilizacyjnych, w tym narastającej otyłości. Do nieodpowiednich nawyków żywieniowych zaliczyć można zwiększoną konsumpcję produktów wysokokalorycznych, bogatych w cukry i tłuszcze (1). Do tego rodzaju produktów możemy zaliczyć m.in. większość przekąsek. Z tego też względu nie zaleca się podjadania przekąsek między posiłkami. Wyjątkiem są owoce i warzywa, które powinny stanowić dodatkowy składnik każdego posiłku (2).

Celem pracy była analiza preferencji wobec produktów przekąskowych, takich jak słodczyce, słone przekąski, produkty typu „fast food” oraz owoce i warzywa wśród studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

MATERIAŁ I METODY

Badania zostały przeprowadzone wśród 210 studentów o zróżnicowanej charakterystyce socjodemograficznej pochodzących z trzech wydziałów (Wydziału Nauki o Żywności, Wydziału Nauk Technicznych, Wydziału Humanistycznego) Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Kobiety stanowiły 59,0%, a mężczyźni 41,0% badanych. Badania miały charakter wywiadu, a narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety. Ankieta zawierała 13 pytań typu zamkniętego oraz 4 typu

pólotwartego, dotyczące sytuacji socjoekonomicznej badanych. Pytania zawarte w ankiecie dotyczyły zachowań respondentów odnośnie częstotliwości spożywania produktów przekąskowych oraz wskazania produktów najczęściej spożywanych, jak również czynników decydujących o wyborze produktów przekąskowych. Ankiety zostały wypełnione prawidłowo oraz żadnej nie odrzucono. Wyniki badań przedstawiono w postaci rozkładu częstości uzyskanych odpowiedzi, a ponadto poddano je analizie statystycznej przy pomocy testu Chi² programu Statistica 9.1 (StatSoft Inc., Tulsa, USA) w celu określenia istotności wpływu płci, wydziału oraz sytuacji materialnej respondentów na udzielone odpowiedzi. Zależności uznano za istotne statystycznie przy $p < 0,05$.

WYNIKI I ICH OMÓWIENIE

W przeprowadzonych badaniach wykazano, iż największa część respondentów ogółem (36,6%) spożywała słodczyce jako przekąskę między posiłkami, przy czym częściej odpowiedź tę wskazywały kobiety (50,0%) aniżeli mężczyźni (23,3%) oraz studenci z Wydziału Nauki o Żywności niż studenci z wydziałów Nauk Technicznych i Humanistycznego (odpowiednio $p < 0,01$ oraz $p = 0,01$, tab. I). Owoce i warzywa również były spożywane przez znaczną część badanych studentów (25,1% próby ogółem), natomiast produktów przekąskowych nie podjadało w ogóle 4,9% respondentów ogółem. Również w badaniach innych autorów słodczyce i owoce należały do przekąsek najczęściej wybieranych (3, 4). W badaniach *Zalewskiej-Puchały* i współpr. (5), dotyczących zachowań zdrowotnych studentów pochodzących z Norwegii, a studiujących w Polsce, słodczyce jako przekąski najczęściej wybierane, wskazane były przez 52,0% respondentów, natomiast owoce i warzywa przez 48,0% badanych. Nie wskazano natomiast spożycia słonych przekąsek, które w niniejszych badaniach zaznaczyło 10,5% ankietowanych. W badaniach *Zalewskiej-Puchały* i współpr. (6) na temat zachowań zdrowotnych studentów pochodzących z Tajwanu, a studiujących w Polsce dominującą przekąską oprócz słodczych oraz owoców i warzyw były jogurty. Również w badaniach *Szczerbińskiego* i współpr. (7) wykazano, iż najczęściej podjadanymi przekąskami przez studentów były słodczyce oraz produkty typu fast food.

W przeprowadzonych badaniach odnotowano, iż 72,9% badanych wskazało jako główny czynnik decydujący o wyborze przekąski zachciankę na dany produkt, przy czym istotnie częściej odpowiedź tę wskazywały kobiety aniżeli mężczyźni (80,7% vs 65,1%, $p < 0,01$, tab. II). Wartość odżywcza, jako czynnik decydujący o wyborze produktów przekąskowych, wskazywana była jedynie przez 6,8% respondentów oraz w większości przez studentów z Wydziału Humanistycznego, w porównaniu z Wydziałem Nauki o Żywności i Wydziałem Nauk Technicznych (odpowiednio 7,1% i 5,7%, $p < 0,05$). W badaniach innych autorów czynnikiem dominującym, mającym wpływ na wybór słonych przekąsek był smak (2, 8). Również wyniki badań *Wyki* i współpr. (9), w których oceniano spożycie produktów typu fast food wśród mężczyzn w wieku 16–20 lat wykazały, iż głównymi czynnikami mającym wpływ na wybór żywności typu fast food są walory smakowe (26,0%) oraz łatwa dostępność (23,0%). W badaniach własnych dostępność produktu, jako czynnik wpływający na wybór przekąski, wskazana była przez 10,6% badanych (tab. II).

Tab e l a I. Rodzaj najczęściej wybieranej przekąski w zależności od płci, wydziału studiów i sytuacji ekonomicznej respondentów

Tab l e I. Type of the most frequently selected snacks depending on the gender, faculty of studies and the economic situation of respondents

Respondenci (%)		Rodzaj przekąski						p
		slodycze	slone przekąski	„fast food”	owoce/warzywa	inny produkt	nie podjadam między posiłkami	
Płeć	ogółem	36,6	10,5	16,4	25,1	6,5	4,9	<0,01
	kobiety	50,0	10,5	4,8	23,4	7,3	4,0	
	mężczyźni	23,3	10,5	27,9	26,7	5,8	5,8	
Wydział studiów	Nauki o Żywności	50,0	8,6	10,0	22,9	5,7	2,9	0,01
	Nauk Technicznych	25,7	5,7	25,7	27,1	10,0	5,7	
	Humanistyczny	41,4	17,1	7,1	24,3	4,3	5,7	
Sytuacja materialna	bardzo dobra	20,0	5,0	20,0	30,0	15,0	10,0	0,31
	dobra	39,8	10,2	12,5	26,6	7,0	3,9	
	dostateczna	47,3	12,7	12,7	20,0	3,6	3,6	
	zła	14,3	14,3	42,9	14,3	0,0	14,3	

p – różnice istotne statystycznie przy $p < 0,05$

Tab e l a II. Czynniki decydujące o wyborze przekąski w zależności od płci, wydziału studiów i sytuacji ekonomicznej respondentów

Tab l e II. Factors influencing the selection of snacks, depending on the gender, faculty of studies and the economic situation of respondents

Respondenci (%)		Czynniki decydujące o wyborze przekąski						p
		zachcianka na dany produkt	wartość odżywcza produktu	cena produktu	dostępność produktu	zakup dokonywany przez znajomych	coś innego	
Płeć	ogółem	72,9	6,8	7,4	10,6	0,6	1,7	<0,01
	kobiety	80,7	8,9	3,2	7,3	0,0	0,0	
	mężczyźni	65,1	4,7	11,6	14,0	1,2	3,5	
Wydział studiów	Nauki o Żywności	84,3	7,1	1,4	7,1	0,0	0,0	0,04
	Nauk Technicznych	62,9	5,7	11,4	15,7	0,0	4,3	
	Humanistyczny	75,7	8,6	7,1	7,1	1,4	0,0	
Sytuacja materialna	bardzo dobra	70,0	5,0	10,0	15,0	0,0	0,0	0,85
	dobra	73,4	8,6	5,5	10,2	0,8	1,6	
	dostateczna	78,2	5,5	5,5	9,1	0,0	1,8	
	zła	71,4	0,0	28,6	0,0	0,0	0,0	

p – różnice istotne statystycznie przy $p < 0,05$

WNIOSKI

Odnotowano, iż najczęściej wybieraną przekąską były słodkie oraz owoce i warzywa. Ponad połowa respondentów deklaruowała spożywanie słodkich przekąsek oraz owoców i warzyw codziennie bądź kilka razy w tygodniu. Niepodjadanie między posiłkami odnotowano u około 5% badanych. Głównym czynnikiem decydującym o wyborze przekąski przez respondentów była zachcianka na dany produkt.

L. Kurp, M. Danowska-Oziewicz, M. Karpińska-Tymoszczyk,
A. Draszanowska, M. Biedrzycka

UNIVERSITY OF WARMIA AND MAZURY STUDENTS' PREFERENCES
TOWARD SNACK PRODUCTS

Summary

The aim of the study was to analyze the consumption of snack products such as sweets, savory snacks, fast food, and fruits and vegetables. Research was conducted by the interview method using a questionnaire survey among 210 students with different sociodemographic characteristics from three faculties (Faculty of Food Science, Faculty of Technical Sciences, Faculty of Humanities) at the University of Warmia and Mazury in Olsztyn. The analysis of the empirical data was performed using frequency distribution analysis and Chi² test of Statistica 9.1 software (StatSoft Inc., Tulsa, USA) was used to compare data. It has been shown that sweets and fruits and vegetables were the most commonly consumed snacks by the respondents. Respondents reported that the most common factor in the selection of snacks was craving for the product.

PIŚMIENNICTWO

1. Dorosh N., Boyko O., Kleszczewska E., Łogwiniuk K., Andryszczyk M.: Porównanie nawyków żywieniowych studentów na Ukrainie i w Polsce. Część I. Badania ankietowe. *Hygeia Public Health*, 2013; 48(4): 526-531. – 2. Kosicka-Gębska M., Gębski J.: Czynniki warunkujące wybór słonych przekąsek przez młodych konsumentów. *Hand. Wew.*, 2013; 4(345): 71-82. – 3. Seń M., Zacharczuk A., Lintowska A.: Zachowania żywieniowe studentów wybranych uczelni wrocławskich a wiedza na temat skutków zdrowotnych nieprawidłowego żywienia. *Piel. Zdr. Publ.*, 2012; 2(2): 113-123. – 4. Stefańska E., Ostrowska L., Kardasz M., Czapska D.: Ocena wybranych cech stylu życia kształtujących stan zdrowia studentów Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. *Nowa Medycyna*, 2010; 4: 125-129. – 5. Zalewska-Puchała J., Majda A., Bożek J.: Zachowania zdrowotne studentów pochodzących z Norwegii studiujących w Polsce. *Nursing Topics*, 2014; 22(2): 196-201. – 6. Zalewska-Puchała J., Majda A., Śmiałek D.: Zachowania zdrowotne studentów pochodzących z Tajwanu studiujących w Polsce. *Probl. Piel.*, 2013; 21(3): 374-381. – 7. Szczerbiński R., Karczewski J., Maksymowicz-Jaroszuk J.: Wybrane zachowania zdrowotne studentów wyższej szkoły wychowania fizycznego i turystyki – zachowania żywieniowe. *Bromat. Chem. Toksykol.*, 2011; 3: 409-414. – 8. Kosicka-Gębska M., Gębski J.: Słone przekąski w diecie młodych konsumentów. *Bromat. Chem. Toksykol.*, 2012; 45(3): 733-738. – 9. Wyka J., Grochowska-Niedworok E., Malczyk E., Misiarz M., Szczesna N.: Częstotliwość spożycia produktów typu fast food przez młodzież męską. *Bromat. Chem. Toksykol.*, 2012; 45(3): 675-679.

Adres: 10-718 Olsztyn, ul. Słoneczna 45 F